Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.3.8.2026
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałkini,

w odpowiedzi na oświadczenie Pani Senatorki Joanny Sekuły, w sprawie przyznawania środków pieniężnych z tytułu pieczy zastępczej, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

W ocenie Kierownictwa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej powierzenie jedynie pieczy bieżącej nad dziećmi przy nieustanowieniu wobec nich pieczy zastępczej, nie daje możliwości pełnego zabezpieczania ich dobra i ogranicza opiekunów w prawie do świadczeń. W niektórych sytuacjach może się to wiązać z próbą obejścia restrykcyjnych wymogów dotyczących osób sprawujących nad dzieckiem pieczę zastępczą. Z tego względu, mając na uwadze dobro dziecka, sąd powinien umieścić je w pieczy zastępczej, o której mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej pozostaje ono pod opieką osób właściwie przygotowanych i przeszkolonych do pełnienia funkcji rodzica zastępczego. Powiat gwarantuje wówczas rodzinie zastępczej wypłatę świadczeń, przede wszystkim świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Dodatkowo powołany w powiatach organizator rodzinnej pieczy zastępczej udziela takim rodzinom wsparcia. Do zadań powiatu należy też sprawowanie nadzoru nad rodzinami zastępczymi w celu zapewnienia przebywających w nim dzieciom jak najlepszej opieki.

Trzeba podkreślić, że poglądy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w niniejszym zakresie nie są wiążące dla organu wydającego decyzje w indywidualnych sprawach. Minister nie jest uprawniony do dokonywania wiążącej wykładni przepisów prawa ani do zajmowania stanowiska w indywidualnych sprawach czy rozstrzygania sporów kompetencyjnych, nie ma więc możliwości wydania odpowiednich wytycznych dla gmin i powiatów.

Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu. Jednocześnie przepisy Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dają sądowi rodzinnemu możliwość właściwego i pełnego zabezpieczenia dobra dziecka w toku prowadzonego postępowania. Zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego sąd może powierzyć tymczasowo pełnienie funkcji rodziny zastępczej małżonkom lub osobie, niespełniającym warunków dotyczących rodzin zastępczych w zakresie niezbędnych szkoleń, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zdając sobie sprawę z potrzeby wprowadzenia kompleksowych zmian o charakterze ustawowym, przygotowało projekt ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw. Projekt nowelizacji uzyskał wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów 23 grudnia 2025 r. Nie zakłada on jednak wprowadzenia regulacji określających automatyczne przysługiwanie świadczeń opiekunom, którym sąd

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

powierzył pieczę bieżącą lub inną formę opieki tymczasowej (ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz zasady finansowania systemu pieczy zastępczej, nie zaś pieczy bieżącej bądź innych form tymczasowej opieki).

W ocenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zagadnienie dotyczące ustanawiania pieczy bieżącej wynika z przyjętej praktyki oraz niewykorzystywania przez sądy możliwości umieszczania dzieci w pieczy zastępczej bądź powierzania tymczasowo pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W dalszej perspektywie działania te generują trudności opiekunów np. z uzyskaniem świadczeń na rzecz dzieci spowodowane tym, że ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie przewiduje instytucji pieczy bieżącej czy innego typu tymczasowego powierzenia opieki.

Ze względu na wagę problemu Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wystąpił do Ministra Sprawiedliwości o dokonanie analizy wskazanego zjawiska i rozważenie ujęcia tej kwestii w wytycznych, a także szkoleniach dla sędziów celem zapewnienia bezpieczeństwa i odpowiedniego wsparcia dzieciom oraz ich opiekunom. Szefowa resortu rodziny zaznaczyła, że zwrócenie się do sądu o wykładnię orzeczenia nie rozwiązuje problemu, gdyż złożenie przez opiekuna wniosku do sądu o wyjaśnienie bądź doprecyzowanie wydanego orzeczenia powoduje konieczność oczekiwania na odpowiedź kilka lub kilkanaście miesięcy, co z kolei ma takie konsekwencje, że do momentu wyjaśnienia sprawy dziecko pozostaje bez wsparcia finansowego. Podkreślono również, że taka sytuacja dodatkowo obciąża sądy, a proces dochodzenia świadczeń przez opiekunów staje się uciążliwy, wieloetapowy i pracochłonny.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prowadzone są analizy dotyczące działań, jakie mogłyby zostać podjęte we współpracy z resortem sprawiedliwości celem poprawienia sytuacji dzieci i ich opiekunów.

Informuję, że zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej , realizacją zadań związanych z przyjmowaniem wniosków, oceną wszystkich występujących w indywidualnej sprawie okoliczności oraz ustaleniem prawa do świadczeń wynikających z ustawy i ich wypłatą, zajmują się organy właściwe czyli wójt, burmistrz, prezydent miasta w odniesieniu do zadań gminy lub właściwy starosta w odniesieniu do zadań powiatu. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie zbiera danych dotyczących liczby odmów świadczeń w przypadku pieczy bieżącej w latach 2023–2025 oraz ich wpływu na rekrutację rodzin zastępczych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Aleksandra Gajewska
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/